

PRODUKTBESKRIVNING

Ortnamn Direkt

DOKUMENTVERSION: 2.5

AVSER TJÄNSTENS GRÄNSSNITTSVERSION: 2.1

Innehållsförteckning

1	ALLMÄN BESKRIVNING	3
1.1	GEOGRAFISKT UTSNITT	3
1.2	KOORDINATSYSTEM	3
2	KVALITETSBEKRIVNING	3
2.1	SYFTE OCH ANVÄNDBARHET	3
2.2	DATAFÅNGST	4
2.2.1	<i>Tillkomsthistorik</i>	4
2.3	UNDERHÅLL	4
2.3.1	<i>Underhållsfrekvens</i>	4
2.4	DATAKVALITET	4
2.4.1	<i>Fullständighet</i>	4
2.4.2	<i>Logisk konsistens</i>	4
2.4.3	<i>Tematisk noggrannhet</i>	4
2.4.4	<i>Lägesnoggrannhet</i>	5
3	FUNKTIONER	5
3.1	HITTA ORTNAMN	5
3.2	HÄMTA ORTNAMN	6
4	INFORMATIONSSINNEHÅLL	7
4.1	REFERENSOBJEKT ORTNAMN	7
4.2	ORTNAMN	7
4.3	PLACERING	8
4.4	NAMNTYPER	8
5	FÖRÄNDRINGSFÖRTECKNING	10
	BILAGA 1: REDOVISNING AV SAMISKA ORTNAMN	11
	BILAGA 2: FÖRTECKNING ÖVER SAMISKA TECKEN	12

I Allmän beskrivning

I detta dokument beskrivs hur Ortnamn Direkt är strukturerad vid leverans och vilka typer av information som ingår. Informationen kan inte visas direkt i en Webbläsare utan behöver hämtas och visas i ett system eller en applikation. Tjänsten har REST-gränssnitt och svaren levereras antingen i XML- eller i JSON-format.

Detaljerad information om detta finns i den tekniska beskrivningen för Ortnamn Direkt där det även finns en gränssnittsdefinition med gällande XML- och JSON-schema. Tjänsten ger möjlighet att söka bland de officiella byggelse- och naturnamn som finns i Lantmäteriets ortnamnsregister. Ortnamnsinformationen omfattar:

- Länskod
- Länsnamn
- Kommunkod
- Kommunnamn
- Socken- och stadnamn
- Socken- och stadkod
- Id
- Ortnamn
- Koordinat
- Språk
- Namntyp

1.1 Geografiskt utsnitt

Informationen är rikstäckande.

1.2 Koordinatsystem

Plan: SWEREF 99 TM.

2 Kvalitetsbeskrivning

Kvalitetsmärkningen syftar till att ge information om kvalitet på lagrade objekt.

För mer information om de olika kvalitetsparametrar som används i produktbeskrivningen, se [HMK Ordlista \(pdf\)](#) och [HMK Geodatakvalitet \(pdf\)](#).

2.1 Syfte och användbarhet

Ortnamn Direkt är en så kallad bastjänst för dig som vill använda ortnamnsinformation i egna system och applikationer.

Tjänsten ger möjlighet att söka bland de officiella ortnamnen som finns i Lantmäteriets ortnamnsregister och visa dem i en karta eller ett ortofoto.

2.2 Datafångst

2.2.1 TILDKOMSTHISTORIK

Insamling av ortnamn påbörjades vid framställning av Ekonomiska kartan under 1930-talet. Ortnamn fastställda av Lantmäteriet har även samlats in i samband med fältarbete genom uppteckningar, där lokalbefolkningen varit sagesmän. Namnet har därefter granskats av ortnamnsexpertis och jämförts med de uppteckningar som finns i namnarkivet i Uppsala vid institutet för språk och folkminnen.

I och med att fältarbetet avslutades 2004 har samverkan mellan olika myndigheter och kommuner blivit en stor del av dagens insamling av ortnamn till Lantmäteriets grunddata.

Ortnamn fastställda av regeringen, länsstyrelsen eller kommunen levereras som attribut till objekt via samverkansavtal. Dessa ortnamn granskas av Lantmäteriets ortnamnssektion innan de publiceras.

2.3 Underhåll

Lantmäteriet är en nationell ortnamnsmyndighet vilket bl.a. innebär att vi ska verka enligt kulturmiljölagens 1 kap. § 4 God ortnamnsed. Paragrafen stadgar att "god ortnamnsed" skall iakttas vid all statlig och kommunal ortnamnsverksamhet. Det innebär bland annat att man inte får ändra hävdvunna ortnamn utan starka skäl.

Vidare ska ortnamn normalt stavas enligt vedertagna regler för svensk språkriktighet. Ortnamn på svenska, meänkieli och samiska ska samtidigt användas i våra flerspråkiga områden.

De ortnamn som presenteras i Ortnamn Direkt är normerande, granskade och fastställda av Ortnamnsmyndigheten vid Lantmäteriet.

2.3.1 UNDERHÅLLSFREKVENS

Ortnamnen uppdateras löpande enligt namnbeslut från Lantmäteriets ortnamnssektion.

2.4 Datakvalitet

2.4.1 FULLSTÄNDIGHET

Ortnamn har hög fullständighet och är rikstäckande. I minoritetsområden redovisas även ortnamn på meänkieli och samiska.

2.4.2 LOGISK KONSISTENS

Ortnamn är kartografiska texter och har ingen koppling till de objekt som texten syftar till.

2.4.3 TEMATISK NOGGRANNHET

Ortnamn har hög tematisk noggrannhet.

2.4.4 LÄGESNOGGRANNHET

Registrerade koordinater motsvarar textinsättningspunktens läge. Noggrannheten för ortnamnsobjektets läge kan därför inte anges exakt.

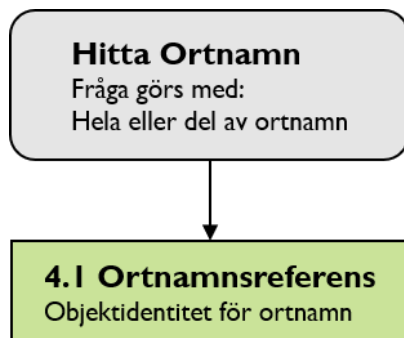
3 Funktioner

Detaljerad förklaring till hur bilderna ska tolkas går att hitta på Lantmäteriets hemsida under [Så fungerar tjänsterna - Tjänster för direktåtkomst av geodata](#).

3.1 Hitta Ortnamn

Frågan ställs genom att ange hela eller delar av ortnamnet som fritext. Svaret innehåller ortnamnsreferenser som sedan kan användas i funktionen hämta ortnamn.

Figur 1. Illustration om hur informationen hänger ihop, hur frågor ställs och vilken information som ges i svaret.

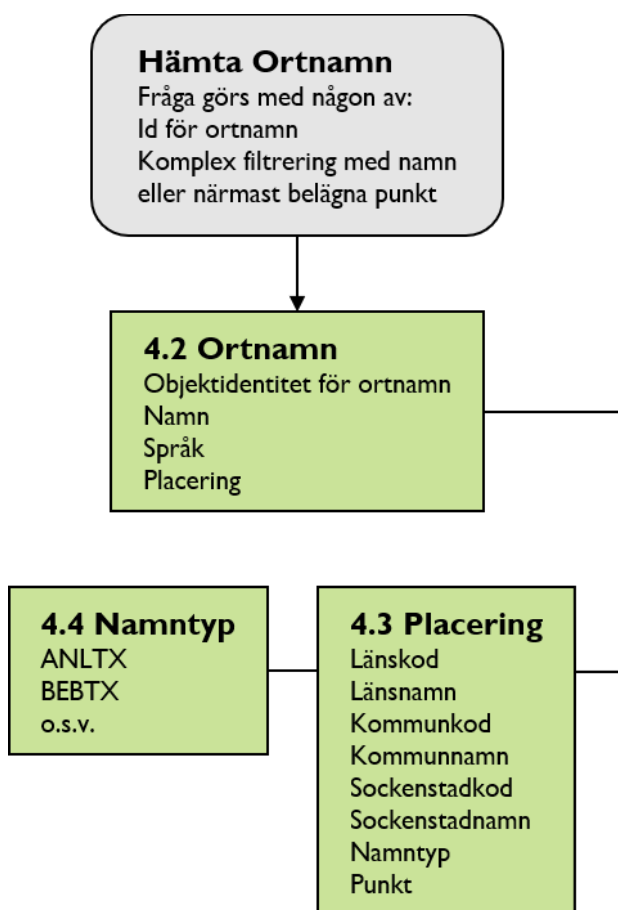
3.2 Hämta Ortnamn

Information kan hämtas genom att ange; Id för ortnamn, punkt eller med komplex filtrering. Varje fråga ger ett detaljerat svar om ortnamnet, se informationsinnehåll i avsnitt 4.

Med **Id för ortnamn** kan ortnamn sökas fram. Sökning kan ske för flera identiteter samtidigt.

Med **komplex filtrering** kan man söka på hela eller delar av namnet. Man kan välja att lägga till sökning på språk, läns- och kommunkod eller namntyp. Med komplex filtrering kan man välja att ange en punkt för närmaste ortnamn. Närmast punkt kan kombineras på samma sätt som vid sökning på namn. Antalet i resultatet av sökningen kan begränsas av ett intervall (start- och slutindex). Maximalt antal objekt i en sökning är 400.

Figur 2. Illustration om hur informationen hänger ihop, hur frågor ställs och vilken information som ges i svaret.

4 Informationsinnehåll

Tjänsten består av endast av ortnamn med dess placering och namntyp samt referenser till ortnamn via ortnamnens identitet.

Ortnamnen kan även fås med olika samiska dialekter. För information om de samiska dialekternas utbredning och samiska tecken hänvisas till bilaga 1 och 2.

4.1 Referensobjekt Ortnamn

Tabell 1 Attributlista för Referensobjekt Ortnamn.

Ortnamnsreferens	Innehåller objektidentitet och ortnamnet i klartext.
etikett	Ortnamnet i text.
id	Identitet för ortnamnet.

4.2 Ortnamn

Tabell 2. Attributlista för Ortnamn.

Ortnamn	Ortnamnet i sin fullständiga fastställda form.
id	Identitet för ortnamnet (textinplaceringspunkt).
namn	Ortnamnet i sin fullständiga fastställda form.
språk	Ortnamnets språktillhörighet <ul style="list-style-type: none"> • Svenska • Nordsamiska • Lulesamiska • Sydsamiska • Finska • Umesamiska • Tornedalsfinska (Meänkieli)
placering	Geografisk referenspunkt. Se tabell Placering.

4.3 Placering

Tabell 3. Attributlista för Placering.

Placering	Geografisk referenspunkt
länskod	Länskod, tvåsiffrig kod enligt rikets indelningar. SCB:s numeriska kod för det län namnet tillhör.
länsnamn	Län i klartext.
kommunkod	Kommunkod, fyrsiffrig kod enligt rikets indelningar. SCB:s numeriska kommunkod inom aktuellt län.
kommunnamn	Kommun i klartext.
sockenstadkod	Socken- och stadkod, en fyrsiffrig kod enligt en historisk indelning.
sockenstadnamn	Socken- och stadnamn enligt en historisk indelning.
namntyp	En eller flera typer av ortnamn som ska inkluderas i sökningen. Avser det objekt som ortnamnet syftar på. Se tabell för Namntyper.
punkt	Geografisk referenspunkt, angiven i SWEREF 99 TM enligt ordning northing, easting.

4.4 Namntyper

Namntypen TRAKTTX ingår i fastighetsbeteckningar. TRAKTTX innehåller traktnamn men också kvartersnamn inom tätbebyggda områden. Om fastighetsbeteckningen ska bygga på kvarterstraktnamn ska kommunen dela in kvartersmarken i områden och namnsätta dessa. Sådana namnsatta områden utgör kvarter. Kommunen beslutar om kvartersindelning och kvartersnamn, medan Lantmäteriet beslutar om traktnamn.

Tabell 4. Lista med namntyper med beskrivning.

Namntyp	Identifierare för namntyp.
ANLTX	Anläggning, byggnad, en samling byggnader eller anlagt område avsett för produktion, tjänsteutövning eller rekreation.
BEBTX	Bebyggelse.

Namntyp	Identifierare för namntyp.
BEBTÄTTX	Topografisk tätort: tätbebyggda områden med minst 200 invånare där avståndet mellan husen inte överstiger 200 meter.
GLACIÄRTX	Glaciär.
KULTURTX	Fornlämning.
KYRKATX	Kyrka.
NATTX	Naturvårdsområde som skyddas genom lagstiftning.
SANKTX	Sankmark.
TERRTX	Natur- och terrängnamn.
TRAKTTX	Trakt i fastighetsregistret.
VATTDELTX	Vattendelsområde, exv. sund eller vik.
VATTDRTX	Vattendrag.
VATTTX	Hav och sjö.

5 Förändringsförteckning

Tabell 5. Tabell över förändringsförteckning.

Version	Datum	Orsak samt ändring mot tidigare version
2.5	2024-02-26	Kapitel 2 Länk till termdatabasen Ekvator har tagits bort eftersom den har upphört.
2.4	2023-10-11	I avsnitt 4.2 har koder för olika språk tagits bort då tjänsten endast levererar klartext. Tornedalsfinska ska ersättas med Meänkieli i någon senare version av tjänsten.
2.3	2023-02-01	Förtydligande kring namntypen TRAKTTX i kap. 4.4.
2.2	2020-12-02	Förändring av sökfunktion i kap. 3.2.
2.1	2020-01-29	REST-format infört. I svaret ingår nu län och kommun i klartext. Dessutom har även sockenstadnamn och sockenstadkod lagts till i informationen.

Bilaga I: Redovisning av samiska ortnamn

Figur 3. Karta över utbredningen av samiska språkområden.

Bilaga 2: Förteckning över samiska tecken

Tabell 6. Koder för samiska tecken i ISO 8859-10.

Tecken	ISO 8859-10
Á	193
á	225
Š	170
š	186
Č	200
č	232
Ž	172
ž	188
Đ	169
đ	185
Ŋ	175
ŋ	191
Ʀ	187
ƚ	171
Ě	203
ě	235
Ń	209
ń	241